

Türkiye Komünist Partisi Örgüt Tüzüğü

(1920 yılı 10-16 Eylülünde Bakü'de toplanan Türkiye Komünist Örgütlerinin Birinci Kongresinde kabul edilmiştir)

Yayınlayan: Türkiye Komünist Partisi Bakü- 1920

Örgüt Tüzüğü

I

Parti Aday Üyeliği

1- Parti programını kabul edip örgütlerinden birinde çalışan, parti kararlarına uyan ve belirlenen aidatı ödeyen herkes parti üyesi sayılır.

2- Partiye öncelikle üye aday olarak alınır; bunun için, üyelere ikisinin yazılı tavsiyesi ve komitelerin kararı gereklidir.

3- Üye aday, yoksul köylü ve işçi ise, üç ay ve diğer sınıflardan ise, altı ay boyunca; parti politikasını iyice kavradıktan ve kendisinin yetenekleri parti üyeleri tarafından tanındıktan sonra, komitenin aracılığı ve genel toplantının onayı ile üyelik hakkı kazanılabilir; ancak olağanüstü durumlarda, gerek komitenin önerisiyle ve gerekse de doğrudan merkez komite bu sürelerle bakmadan kısa bir zamanda üye alma hakkına sahiptir,

4- Parti toplantılarında üye adayları tartışmalara katılma hakkına sahiptir. Ancak karar için oy kullanma hakkı sadece üyeler için geçerlidir,

5- Üye adayları ve üyeler her ay içinde yer aldığı örgüt kasasına belirlenen aidatını öderler.

II

Örgütlenme Yapısı

6- Parti örgütleri demokratik merkeziyetçilik esasına göre örgütlenir.

7- Partide merkeziyetçilik ülke ve toprak esasına göre kararlaştırılır, herhangi bir bölge örgütü, o bölgeye bağlı yerel örgütlerin en yüksek yönetici örgütüdür.

8- Her örgüt kendi alanına giren yerel sorunları kendiliğinden karar alarak çözer.

9- Her örgütün üyelerinin genel toplantısı, kongresi bu örgüt için en yüksek organı oluşturur.

10- Yönetici komite, hücrelerde genel toplantılar, birbiriyle ilişkili hücreleri birleştiren örgütlerde ise kongreler tarafından seçilir.

11- Parti örgütleri merkeziyetçilik esasına göre şöyledir:

a) Toprak itibarıyla bütün Türkiye örgütlerinin genel kongresi ve bu kongrede seçilen merkez komitesi;

b) İller: İl kongreleri, il komiteleri; c) Sancaklar.: Sancak kongreleri ve Sancak komiteleri; d) İlçeler: İlçe kongreleri ve ilçe komiteleri; e) kasaba kongreleri ve kasaba komiteleri; O köyler, şehirler, sanayi işletmeleri, devlet idaresi içindeki örgütlerde diğer hücreler, bunların genel toplantıları ve komiteleri.

12- Mali ve politik hesap vermek, bir veya birbiriyle ilişkili hücreler ve örgüt kararlarıyla ilgili ortaya çıkan iddia ve anlaşmazlıkları çözmek hakkı aşağıdan yukarıya doğru ve aşağıdaki kurullarla yapılır: Kasaba komitesi ve kongresi, ilçe komitesi ve kongresi, sancak komitesi ve kongresi, il komitesi ve kongresi, merkez komitesi ve genel kongre.

13- Komiteye bağılı olarak, gençler, kadınlar ve başka dilde konuşan uluslarla ilgili şubeler açmak olanaklıdır; bu şubeler için merkez komite tarafından ayrıca yazılı talimat yayınlanır.

14- Sancaklara kadar olan büyük örgütler, sancak komiteleri tarafından belirlenir ve il komitelerinin onayına sunulur. Sancak ve il komiteleri merkez komitesi tarafından belirlenir ve onaylanır.

15- Her örgüt böylece daha yüksek örgüt tarafından belirlenir ve onaylandıktan sonra kendisine mühür siparişi verebilir.

Uyarı- Örgütler faaliyet yürüttükleri bölgelerin durumuna göre, il, sancak, ilçe, kasaba, şehir ve köy örgütü adını alır. Örneğin Erzurum il teşkilatı veya Erzurum şehir örgütü gibi...vb. gibi adlandırılır.

III

Merkezi Örgütler Üzerine

16- Partinin en yüksek organı sayılan genel kongre, yılda bir defa olarak toplantıya çağrılır. Gündemi toplanma tarihinden en az iki hafta önce duyurulur. Kongreye ne kadar üye için bir delege gönderileceği sorunu, merkez komite ile kongreden önce toplanacak hazırlık konferansı tarafından belirlenir.

17- Bundan başka gerekli görüldükçe olağanüstü kongreler çağrılabilir. Olağanüstü kongre merkez komitesinin girişimi veya sonuncu kongrede hazır bulunan üyelere yarısının talebiyle toplanır. Olağanüstü kongre sonuncu genel kongrenin temsil ettiği. Parti üye sayısının yarısından fazlasını temsil ettiği halde toplanıp iş görmeye hakkı olur.

18- Olağanüstü kongreyi, merkez komite iki hafta içinde davete girişmediği durumda, kongreyi talep eden örgütlerce kongre davet komitesi oluşturulup işe girilir. Bu komite, merkez komitenin bütün haklarına sahip olur.

19- Genel kongre, a) Merkez komitenin politik, mali hesabını dinler; teftiş komisyonu v.b. heyetlerin raporlarını gözden geçirir. b) İster ise, partinin programını yeniden değerlendirir ve gerekli görürse bazı yönlerini de değiştirebilir. c) mevcut politikaya dair yolları belirler. d) Merkez komite üyelerini ve teftiş komisyonunu yeniden seçer.

20- Merkez komiteye 7 üye ve 3 üye aday seçilir. Üyelerden bir kısmı daimi olarak başka işe gönderildikleri durumda, yerlerine adaylardan, bunların aldıkları oy sırasıyla, yeni üyeler alınırlar.

21- Merkez komite, diğer parti ve kurumlarla ilişkiye girişeceği ve toplanma içerikli işleri idare edeceği gibi, parti basınının yayın komitelerini tayin ve kontrol etmek için ayrı şubeler açar. Merkezi kasayı yönetmek MK'ya aittir.

22- Merkezi hükümete ait kurum ve meclislerdeki işlerle ilişkisini, buralardaki parti üyelerinin fraksiyonu aracılığıyla kurar.

23- MK, en az haftada bir defa olmak üzere toplanır.

24- MK, her altı ayda il yönetici komiteleriyle büyük kentlerin yönetici komitelerini birlikte konferanslara davet eder.

25- MK ayda bir defa, il ve büyük şehir yönetici komitelerine kendi faaliyetleri hakkında rapor sunar.

26- Denetim komisyonu üç kişiden oluşur. Komisyon belirli zamanlarda kasayı denetleyerek raporunu merkez komitesine verir. Gelecek genel kongre için ayrı rapor hazırlanır.

IV

İl Sancak Örgütlerine Dair

27– İl komiteleri, il kongreleri; sancak komiteleri ise sancak kongreleri tarafından seçilirler. Bu kongreler bağlı oldukları il veya sancak örgütünün en üst organıdır.

28- Bu yönetici komitelerden her birinin yanında işleyecek mali teftiş komisyonu seçilir. .

29– İl ve sancak kongreleri 6 ayda bir defa olmak üzere davet edilir.

30– İl ve sancaklarda gerektiğinde olağanüstü kongreler çağırılması ve bir delegenin kaç parti üyesini temsil edeceği sorunu, merkezi örgütler bölümündeki maddelere göre belirlenir.

31- Bu kongrelerden her biri ait oldukları örgütün yönetici komitesinin mali ve siyasi hesabını ve teftiş komisyonunun raporunu dinledikten sonra, yeni komiteyi ve yeni teftiş komisyonunu seçer.

32– İl ve sancak yönetici komiteleri 5 üyeden oluşur.

33– İl ve sancak yönetici komitelerinden her birinin yanında, şehir ve köy işçi ve köylü halkı içinde çalışacak ve hükümetle ilişkiye girişecek ve basını idare edecek, maliye ve kasa işlerini görecek üst yönetici komiteye rapor sunacak şubeler açılır, bunlara ait işler, merkezi örgütlere ilişkin bölümdeki esaslara göre görülür

34– İl ve sancak yönetim örgütleri haftada birden aşağı olmamak üzere, gerekli olan her vakitte toplanıp işlere bakarlar.

35– İl yönetici komiteleri sancak yönetici komitelerinden, sancaklar ise, ilçelerden, ilçeler ise kasaba yönetici komitelerinden temsilciler davet ederek her ay örgütün faaliyetine ilişkin raporla bağlı olduğu örgütlere bildirilir.

36– İl ve sancak yönetici komiteleri, ilçe ve kasaba yönetici komiteleri aracılığıyla köylerdeki örgütlenme işlerini yakından takip eder. Bundan başka, şehir örgütlerinin genel kongrelerine faaliyetleri hakkında sık sık talimat verir.

37– İl kongreleri, genel kongre ve diğer kongreler. Kendinden yüksek örgüt kongrelerinin delegelerini seçerler.

V

İlçe ve Kasaba. Köy ve Şehir Örgütlerine Dair

38– İlçe ve kasaba, köy ve şehir örgütlerinin yüksek makamı, bu örgütlere giren üyelerin konferansları ve bunların kongreleridir.

39– İlçe ve kasaba, köy ve şehir örgütlerinin konferansları, ayda bir defadan az olmamak üzere çağırılırlar. Eğer bu örgütler, kongre çağırarak derecede mesafe kaydedememişlerse, konferanslar, 'kongre hukuk ve görevlerine sahip olurlar. Bu durumda konferanslarda yönetici komitelerin mali ve politik hesapları dinlenir, yeni yönetici komiteler, mali teftiş komisyonları ve daha yüksek örgüt kongrelerine de delege seçilir.

40– İlçe ve kasaba, köy ve şehir yönetici komiteleri üç üyeden üç ay süreyle oluşur.

41– İlçe ve kasaba, köy ve şehir yönetici komiteleri, bu ilçe, kasaba, köy ve şehir içindeki bütün örgütlere önderlik eder. Bundan başka, bu komitenin yeniden hücreler açmak ve açılanları onaylanması için il teşkilatına sunmak, dersler, mitingler düzenlemek, gazeteler ve faydalı kitap ve bildiriler yayınlamak, kasa işlerine bakmak işlerine dair, her ay il yönetici komitesine haber vermek gibi görevleri vardır.

VI

Parti Hücrelerine Dair

42- Parti örgütünün temeli hücrelerdir. Herhangi bir yerde en az üç komünistin birleşmesiyle hücre oluşabilir. Bu hücreler sancak, ilçe, kasaba, köy ve şehir yönetici komiteleri tarafından onaylanmadıkça resmîyet kazanamaz.

43- Üyesi beşten fazlaya çıkan hücreler, duruma göre birkaç kısma ayrılabilir.

44- Asıl görevi, şehir işçilerine, yoksul, köylü ve emekçileri birbirlerine yakınlaştırıp bağlamaktan ibaret olan bu hücrelerin başlıca görecekleri iş:

1. Değişik yerlerdeki halk içerisinde partinin şiarlarını yaymak,
2. Yeni üyeler bulmak,
3. Bağlı oldukları yönetici komitenin örgütlenme ve ajitasyon işlerine katkıda bulunmak,
4. Ülkenin ekonomik ve politik işlerinde partinin amaçlarını gerçekleştirmek için her şekilde çalışmak.

45- Hücre, gündelik işlerini görmek için bir ay süreyle üç kişilik bir yürütme komitesi seçer.

VII

Parti Disiplinine Dair

46- Parti üyesi ve örgütleri arasında disipline bağlı kalma sorununa fazlasıyla dikkat etmek gerekir. Partinin yetkili kurumları tarafından verilen kararlar örgütlerce hemen uygulanmalıdır. Bununla beraber parti içinde her sorunun tamamıyla özgürce tartışılmasına olanak verilir.

47- Üst örgütlerin kararlarını uygulamamak ve partinin fikirlerine hizmet etmemek bir suç oluşturur. Bu yolda suçlu olan örgütler daha yüksek örgüt tarafından önce uyarılır ve ikinci derecede dağıtılıp geçici yönetici komite tayin edilerek nedenleriyle birlikte merkez komitesine bildirilir. Suçlu üyeler ise, birinci derecede uyarıldıktan sonra ikinci derecede buldukları sorumlu oldukları işlerden geçici olarak geri çağırılırlar veya partiden tamamen çıkarılırlar. Duruma ve suçun derecesine göre sorun konferansta veya gazete ile ilan veya mahkemeye havale edilir.

48- Parti üyesi ve örgütleri arasındaki bütün anlaşmazlıkları, herhangi bir yoldaş hakkındaki şikayeti çözmek için üç kişiden oluşan yoldaş mahkemesi oluşturulur. Suç ve ceza hakkındaki bütün kararlar bu mahkeme ile verilir. Ve bağlı olduğu komite tarafından uygulanır ve merkez komitesine bilgi verilir. Yoldaş mahkemesinin görevi özel talimat ile oluşturulur.

VIII

Gelir ve Giderlere Dair

49- Partinin geliri parti üyelerinin kayıt parası, aylıkları ve yüksek merkezi örgütlerin verecekleri yardım paraları vesairenden ibarettir. Üyelerin kayıt bedeli her ay verecekleri aylığın 4 misli ve aylık bedeli bir ayda kazandıkları paranın yüzde yarımından yüzde ikisine kadar yükseltilebilecek şekilde belirlenir.

Partiye tiyatrolar, konferanslar, yarışlar, konserler vb. düzenlenerek gelir elde edilebilir. Diğer yardım ve bağışlar da kabul edilir. Bunların kabul veya reddine karar verme hakkı MK'ya aittir.

50- Üyeler bir defaya mahsus olmak üzere kayıt parası verirler.

51- Belli gündelik ve maaşları olmayan köylü ve emekçiler gibi parti üyelerinin kayıt paraları ayrıca belirlenir.

52- Üç ay zarfında aylığı ödenmeyen üyeler geçici olarak üyelik hakkından mahrum edilirler. Aylığı ödemeye engel olan bazı nedenler var ise, konferansa sunulup bunların hakkında ayrıca karar çıkarılır.

53- Her ay toplanan kayıt ücretlerinin, aylıklarının ve diğer gelirlerinin onda biri merkez komiteye, diğer onda biri sancak yönetim örgütüne ve diğer onda biri de bölge yönetici komitesine gönderilip, geri kalan yüzde altmış, yetmiş oranı yerel örgütün gereksinimini karşılamak için kullanılır.

Özel Madde

54- Bu tüzüğü açıklama ve herhangi bir maddesine dair bildiri yayınlama hakkı merkez komitesine aittir.